

УДК 657.1

Головацька С. І.,
svitlana-14-10@ukr.net, ORCID ID: 0000-0002-1671-1718,
Researcher ID: G-2576-2019,
к.е.н., доц., професор кафедри обліку, контролю, аналізу та оподаткування, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів

Марценюк Р. А.,
romanmartsenyuk1@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-0968-7334,
Researcher ID: G-9243-2019,
к.е.н., доц., доцент кафедри обліку, контролю, аналізу та оподаткування, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ АДМІНІСТРУВАННЯ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Анотація. Сучасні глобальні ризики і загрози актуалізують та пришвидшують процеси цифрової трансформації економіки та суспільства. Ефективне використання інструментів цифрової економіки є засобом забезпечення інформаційної безпеки та стабільності держави і суб'єктів господарювання. Цифровізація є інструментом економічного зростання шляхом підвищення ефективності, продуктивності та конкурентоздатності. Основним завданням статті є вивчення сучасного стану, проблемних аспектів та перспектив розвитку адміністрування фінансової й податкової звітності суб'єктів господарювання в умовах цифровізації економіки України. У статті обґрунтовано необхідність використання цифрових і хмарних технологій у сфері обліку і звітності; структуровано основні компоненти цифрової економіки та виокремлено цілі цифрового розвитку економіки. Розглянуто цифрові платформи, спрямовані на ведення бізнесу та його сервіс (електронний документообіг, облік, аналітика, звітність, контроль). Сформовано основні переваги систем електронного документообігу та охарактеризовано основні його сервіси в Україні. Розглянуто організаційні засади електронного адміністрування таксономії фінансової звітності у форматі UA XBRL та податкової звітності суб'єктів господарювання. XBRL є гнучкою технологією, розробленою для ефективного обміну фінансовою інформацією між різними зацікавленими користувачами з можливістю застосування в будь-якій країні світу незалежно від мови подання. Охарактеризовано основні сучасні сервіси електронного адміністрування звітності підприємств в Україні. Зроблено висновок, що цифровізація орієнтується на міжнародне, європейське та регіональне співробітництво з метою інтеграції України до ЄС, виходу на європейський і світовий ринок за допомогою сучасних нових технологічних рішень, можливостей, глобальної інформатизації.

Ключові слова: цифрова економіка, цифрова платформа, електронний документообіг, облік, звітність, електронне адміністрування звітності, сервіси електронного адміністрування звітності.

Golovatska S. I.,
svitlana-14-10@ukr.net, ORCID ID: 0000-0002-1671-1718,
Researcher ID: G-2576-2019,
Ph.D., Associate Professor, Professor of the Department of Accounting, Control, Analysis and Taxation, Lviv University of Trade and Economics, Lviv

Martsenyuk R. A.,
romanmartsenyuk1@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-0968-7334,
Researcher ID: G-9243-2019,
Ph.D., Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting, Control, Analysis and Taxation, Lviv University of Trade and Economics, Lviv

CURRENT TRENDS OF ENTERPRISE'S REPORTING ADMINISTRATION IN THE CONDITIONS OF DIGITAL ECONOMY

Abstract. Modern global risks and threats actualize and accelerate the processes of digital transformation of the economy and society. Effective use of digital economy tools is a means of ensuring information security and stability of the state and business entities. Digitization is a tool for economic growth by increasing efficiency, productivity and competitiveness. The main task of the article is to study the current state, problematic aspects and prospects for the development of the administration of financial and tax reporting of economic entities in the conditions of digitalization

of the Ukrainian economy. The article substantiates the necessity of using digital and cloud technologies in the field of accounting and reporting; the main components of the digital economy are structured and the goals of digital economic development are highlighted. Digital platforms aimed at conducting business and its service (electronic document flow, accounting, analytics, reporting, control) are considered. The main advantages of electronic document management systems have been formed and its main services in Ukraine have been characterized. The organizational principles of electronic administration of the taxonomy of financial reporting in the UA XBRL format and tax reporting of economic entities are considered. XBRL is a flexible technology designed for efficient exchange of financial information between various interested users with the possibility of application in any country of the world regardless of the language of submission. The main modern services of electronic administration of enterprise reporting in Ukraine are characterized. It was concluded that digitization focuses on international, European and regional cooperation with the aim of integrating Ukraine into the EU, entering the European and world markets with the help of modern new technological solutions, opportunities, and global informatization.

Key words: digital economy, digital platform, electronic document flow, accounting, reporting, electronic reporting administration, electronic reporting administration services.

JEL Classification: G31, M41

DOI: <https://doi.org/10.36477/2522-1205-2022-70-04>

Постановка проблеми. Сучасні глобальні ризики і загрози актуалізують та пришвидшують процеси цифрової трансформації економіки та суспільства. Цифрова економіка задає вектор розвитку різнорівневих господарських систем та визначає глобальну конкурентоспроможність окремих підприємств, країн і регіонів. Підвищення ефективності зазначених перетворень в Україні потребує: дієвої державної політики, спрямованої на удосконалення нормативно-правового регулювання галузі інформаційно-комунікаційних технологій; активної цифрової трансформації реального та фінансового секторів; створення якісної та доступної цифрової інфраструктури; подолання цифрової нерівності та підвищення цифрової грамотності; гармонізації українського інституційного середовища з інституційним простором ЄС; запровадження світового досвіду в кібербезпековій сфері.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженням у сфері цифрової економіки присвячено наукові праці багатьох вітчизняних учених, серед яких можна виокремити О. Є. Гудзя, В. І. Ляшенка, О. С. Вишневецького, О. А. Гриценко, О. А. Джусова [2], С. С. Апалькова, А. О. Маслово, П. Р. Пуцентейла, Г. Т. Карчеву, В. В. Козлова [4], К. М. Крауса [4], Н. М. Крауса [4], С. В. Коляденко, М. І. Кузнєцова, Т. В. Томашевську [5]. Однак питання науково-практичного характеру щодо адміністрування звітності суб'єктів господарювання в умовах цифрової економіки залишаються актуальними.

Постановка завдання. Основним завданням статті є вивчення сучасного стану, проблемних аспектів та перспектив розвитку адміністрування фінансової й податкової звітності суб'єктів господарювання в умовах цифровізації економіки України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ефективне використання інструментів цифрової економіки є засобом забезпечення інформаційної безпеки та стабільності держави і суб'єктів господарювання. Цифровізація є інструментом

економічного зростання шляхом підвищення ефективності, продуктивності та конкурентоздатності. Цифровізація орієнтується на міжнародне, європейське та регіональне співробітництво з метою інтеграції України до ЄС, виходу на європейський і світовий ринок за допомогою сучасних трендів нових технологічних рішень, можливостей, глобальної інформатизації.

Виникнення таких умов у світовій економіці свідчить про формування цифрової глобалізації, коли малий та середній бізнес визначає умови світового розвитку. “Цифрова економіка”, “digital-економіка”, “економіка на вимогу” (on-demand economy), “GAFAноміка” – такими термінами описують сучасні тренди розвитку економіко-інформаційних відносин. Цифрова економіка (англ. Digital economy) – економіка, що базується на цифрових комп'ютерних технологіях. Цифрову економіку слід розуміти як результат трансформаційних ефектів нових технологій загального призначення в сфері інформації та комунікації, що впливають на всі сектори економіки і соціальної діяльності [5].

Цифрова економіка передбачає широке використання технологій великих масивів даних (Big data), індустріального Інтернету речей та Інтернету речей (ІоТ/ІоТ), хмарних обчислень, квантових технологій, NBIC-конвергенції (конвергенції нано-, біо-, інфо- та когнітивних технологій), адитивного виробництва, роботизації та інших так званих наскрізних інформаційних технологій і технологій інформаційної безпеки [2].

Вітчизняні та зарубіжні науковці визначають три основних компоненти цифрової економіки [2, 4,5, 6]:

- інфраструктура електронного бізнесу;
- електронний бізнес (процеси, які здійснюються через комп'ютерні мережі);
- електронна комерція (онлайн-продажі).

У межах стратегії ЄС “Європа – 2020” однією з важливих ініціатив розвитку стала програма підтримки цифрової економіки “стратегія Єдиного

цифрового ринку” (Digital Single Market Strategy або “Цифровий порядок денний для Європи”). Програма містить перелік із 100 конкретних дій задля розвитку єдиного цифрового ринку, довіри і безпеки користувачів онлайн-транзакцій, підвищення електронних навичок, використання інформаційних технологій для вирішення соціальних проблем, стимулювання наукових досліджень та інновацій. У контексті євроінтеграційних прагнень України та запровадження низки реформ на шляху до демократизації та європейського поступу розвиток елементів цифрової економіки може стати важливим механізмом трансформації та відходу від старої прорадянської системи управління і побудови відносин [4].

Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки (Постанова Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 року), яка є складовою частиною дієвої розбудови цифрової економіки Європи, визначає основні цілі цифрового розвитку [7, 12]:

- прискорення економічного зростання та залучення інвестицій;
- трансформація секторів економіки в конкурентоспроможні та ефективні;
- технологічна та цифрова модернізація промисловості та створення високотехнологічних виробництв;
- доступність для громадян переваг та можливостей цифрового світу;
- реалізація людського ресурсу, розвиток цифрових індустрій та цифрового підприємництва.

Від впровадження цифрових технологій економіка України отримує:

- нове джерело ВВП (створюються і реалізуються нові програмні продукти і сервіси);
- більш ефективне використання існуючих ресурсів (за рахунок масової цифровізації економіки починає розвиватися економіка спільного споживання);
- створення вітчизняних когнітивних апаратно-програмних систем, у тому числі для стратегічного та операційного прогнозування, проведення розрахунків, торгівлі цінними паперами та ін.;
- розробку і впровадження технологій “блокчейн” (відкритих розподілених реєстрів).

Станом на липень 2019 року в Україні громадянам та бізнесу доступні 119 електронних послуг. “Єдиним вікном” доступу до державних електронних послуг слугує Урядовий портал [11]. Серед тих послуг, які вже доступні онлайн, є послуги у соціальній сфері, послуги для бізнесу, послуги у будівельній сфері, послуги у сфері безпеки та суду, послуги для автовласників, послуги у транспортній сфері та інші. Крім того, нині вже працюють два нових портали для громадського контролю: за використанням міжнародної технічної допомоги та за державними підприємствами.

Згідно з рейтинговими показниками щодо ефективного впровадження та розвитку в Україні методів цифрової економіки (відповідно до показників Bloomberg Innovation Index – рейтингу, що відображає ключові фактори інноваційного розвит-

ку економіки), Україна у 2018 році ввійшла в топ-п’ятдесят інноваційних економік і зайняла 46 місце, однак за показниками 2019 року рівень запровадження елементів інноваційної економіки опустився до 53 позиції [11].

Розрізняють два формати цифрової економіки: інфраструктуру розвитку всього суспільства, держави, країни, економіки (сьогодні ця інфраструктура стає домінуючою), її розвиток пов’язаний із іншою формою цифрової економіки – галузями національної економіки, що складається з відповідних секторів послуг і електронної промисловості (розробка програмного забезпечення, виробництво комп’ютерного обладнання та комплектуючих, підготовка кадрів тощо) [2].

Основними трендами, які існують на сучасному етапі в українській

цифровій економіці, є:

- інформація як основне джерело конкурентоспроможності;
- економіка спільного користування;
- цифрові платформи;
- штучний інтелект;
- використання віртуальних ІТ-систем у сфері інфраструктури;
- Інтернет речей;
- цифрові трансформації бізнесу та економіки загалом.

Цифрова платформа – це група технологій, які використовуються в якості основи, що забезпечує створення конкретизованої та спеціалізованої системи цифрової взаємодії, забезпечена високими технологіями бізнес-модель, котра створює вартість, полегшуючи обміни між двома або більшою кількістю взаємозалежних груп учасників.

Крім цифрових платформ у сфері виробництва, електронної торгівлі, управління проектами (в т.ч. автоматизація документообігу на основі технологій “блокчейн” (blockchain), фінансового обігу (в т.ч. електронних розрахунків та використання криптовалюти), надзвичайно актуальними є цифрові платформи, спрямовані на ведення бізнесу через віртуальний простір за допомогою наступних сервісів: бухгалтерія (jSolutions), адміністрування звітності, логістика (4Logist), маркетинг (AliExpress), аналітика (Qlik Sense). Використання зазначених платформ є запорукою швидкої організації бізнесу, підвищення його ефективності та безпечності.

Ефективним інструментом організації та адміністрування інформації є електронний документообіг. Відповідно до Закону України “Про електронні документи та електронний документообіг” від 22 травня 2003 року № 851-IV *електронний документообіг (обіг електронних документів)* – сукупність процесів створення, оброблення, правління, передавання, одержання, зберігання, використання та знищення електронних документів, які виконуються із застосуванням перевірки цілісності та у разі необхідності з підтвердженням факту одержання таких документів [9].

Переваги електронного документообігу:

- однократна реєстрація документа;
- паралельне виконання різних операцій з метою скорочення часу руху документів і підвищення оперативності їхнього виконання;
- безперервність руху документа;
- єдина база документарної інформації для централізованого зберігання документів, що виключає дублювання документів;
- ефективно організована система пошуку документа.

Розглянемо найпопулярніші сервіси електронного документообігу в Україні. Сервіс “Paperless”. “Paperless” – сервіс для компаній та підприємців із обміну документами між собою в електронній формі. Це безкоштовний сервіс, який працює коректно з ЕЦП усіх основних АЦСК України, включаючи ключі, видані Державною фіскальною службою України, Міністерством юстиції тощо. Для користування ним не потрібно встановлювати додаткове програмне забезпечення. Щоб коректно використовувати його, необхідно лише встановити додаток для браузера та зареєструватися.

Сервіс “Document.Online”. На відміну від попереднього, сервіс “Document.Online” є умовно безкоштовним. Це означає, що є тариф, який дозволяє користуватися сервісом безкоштовно, але він має обмеження щодо кількості документів, якими можна користуватися протягом місяця. Цей сервіс дозволяє завантажувати документи, створювати шаблони для подальшого використання, обмінюватись документами або направляти їх декільком отримувачам. “Document.Online” підтримує роботу з усіма акредитованими центрами сертифікації ключів України. “Document.Online” можна встановити на будь-який стаціонарний чи мобільний пристрій, що має доступ до Інтернету, незалежно від операційної системи, встановленої на нього.

“ІТ Користувач ЦСК-1” - частковий функціонал для здійснення електронного документообігу надає програма “ІТ Користувач ЦСК-1”, розроблена на замовлення Державної фіскальної служби України. Цей сервіс відрізняється більш інтуїтивно зрозумілим інтерфейсом та спеціалізацією саме на роботі з ЕЦП. Програма надає такий функціонал, як:

- накладення кваліфікованого електронного підпису чи печатки на будь-яку інформацію в електронному вигляді (текстові, відео-, аудіофайли, файли баз даних тощо), а також для криптографічного захисту інформації шляхом її направлення шифрування;
- генерацію ключів заявників кваліфікованого надавача ЕДП ІДД ДПС, резервне копіювання особистого ключа з одного носія ключової інформації на інший, знищення особистого ключа;
- перевірку сертифіката користувача;
- формування та передачу до кваліфікованого надавача ЕДП ІДД ДПС запиту на блокування / скасування сертифіката користувача;
- доступ до сертифікатів кваліфікованого надавача ЕДП ІДД ДПС, серверів кваліфікованого надавача ЕДП ІДД ДПС, сертифікатів інших

користувачів та списку відкликаних сертифікатів з метою перегляду, пошуку сертифікатів користувачів у файловому сховищі, визначення статусу сертифікатів користувачів, перевірку цілісності сертифікатів.

Впровадження СЕД (систем електронного документообігу) на підприємстві дозволяє скоротити рутинні процеси, пов'язані з обробкою, заповненням та обміном документами, в кілька разів! Крім економії часу, СЕД зменшує ризик втрати даних, прискорює робочі процеси і покращує взаємодію усередині компанії, а також із контрагентами.

Виділяють чотири основних типи СЕД:

- Діловодство (система кореспонденції і руху документів між агентами і контрагентами).
- Workflow (настройка бізнес-процесів, пов'язаних із документообігом).
- Архіви (зберігання документів із різним рівнем доступу і з можливістю швидкого пошуку).
- ЕСМ (комплексна система управління контентом, включаючи документи, таблиці, файли PDF, яка включає функції всіх перерахованих вище систем).

Згідно зі ст. ПКУ 49.3. Податкова декларація подається за вибором платника податків, якщо інше не передбачено цим Кодексом, в один із таких способів [10]:

- а) особисто платником податків або уповноваженою на це особою;*
- б) надсилається поштою з повідомленням про вручення та з описом вкладення;*
- в) засобами електронного зв'язку в електронній формі з дотриманням вимог законів України “Про електронні документи та електронний документообіг” та “Про електронні довірчі послуги”.*

Згідно зі ст. ПКУ 49.4 платники податків, що належать до великих та середніх підприємств, подають податкові декларації контролюючому органу в електронній формі з дотриманням вимог законів України “Про електронні документи та електронний документообіг” та “Про електронні довірчі послуги”.

XBRL є гнучкою технологією, розробленою для ефективного обміну фінансовою інформацією між різними зацікавленими користувачами з можливістю застосування в будь-якій країні світу незалежно від мови подання. XBRL – скорочення з англійської мови “eXtensible Business Reporting Language”, що у дослівному перекладі означає “розширювана мова ділової звітності”. Кінцевим продуктом стандарту XBRL є “instance document”, тобто фінансова звітність, зроблена у форматі XBRL. У відповідності до директиви ЄС від 12.06.2013 № 13/544 (Revised Directive on transparency requirements for listed companies (Transparency Directive)) до 2020 року Європейська комісія з цінних паперів та фінансових ринків (The European Securities and Markets Authority, ESMA) впровадить вимоги до подання річних фінансових звітів компаніями, акції яких котуються на фондових біржах у форматі XBRL. При цьому у відповідності до вимог зазначеного законодавчого акту розробка

технічних стандартів і регламентів здійснюється спільно з банками, фінансовими інститутами, страховими компаніями при співпраці з регулюючими органами – Європейською службою банківського нагляду (European Banking Authority, EBA) і Європейською службою по нагляду в сфері страхування та недержавного пенсійного забезпечення (European Insurance and Occupational Pensions Authority, EIOPA), що вже використовують стандарт XBRL як формат регуляторної звітності [3, 8].

Законом України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність” передбачено, що таксономія фінансової звітності – це склад статей і показників фінансової звітності та її елементів, які підлягають розкриттю. Таксономія фінансової звітності затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку. Фінансова звітність та консолідована фінансова звітність, складені на основі таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами фінансової звітності в єдиному електронному форматі, подається до порталу “Система фінансової звітності”.

Система фінансової звітності – це система, яка дає змогу отримувати, перевіряти, обробляти та розкривати фінансову звітність суб’єктів звітування та їхніх аудиторських звітів на основі використання документів у форматі Inline XBRL (iXBRL), що розроблені на основі таксономії, прийнятої та опублікованої Міністерством фінансів України.

Таксономія UA XBRL МСФЗ – таксономія фінансової звітності за міжнародними стандартами фінансової звітності в Україні, затверджена Міністерством фінансів України, яка адаптована до особливостей складання фінансової звітності в Україні і містить також звіт аудитора і звіт про управління [3, 8]. У світовій практиці впровадження стандарту XBRL виділяють декілька способів переходу на XBRL формат подання фінансової звітності, які професійне співтовариство XBRL визнає найкращими:

1) компанії можуть надсилати до державного регулятора фінансові звіти XBRL, підготовлені за допомогою програмних комплексів MS Excel, MS Word чи у форматі PDF;

2) передача функції формування фінансової звітності у форматі XBRL на аутсорсинг із використанням зовнішніх вендорів (аутсорсингових компаній);

3) підприємства можуть самостійно доопрацювати існуюче програмне забезпечення або розробити відповідний інструментарій для конвертації фінансової звітності з існуючої на підприємстві облікової системи у цифровий формат XBRL;

4) компанія може придбати готову ERP систему з вбудованим інструментом для формування фінансової звітності у форматі XBRL.

У форматі iXBRL в Україні звітують: підприємства, що становлять суспільний інтерес; публічні акціонерні товариства; суб’єкти господарювання, які здійснюють діяльність у видобувних галузях; підприємства, які здійснюють господарсь-

ку діяльність за певними видами, перелік яких визначено Кабінетом Міністрів України.

Створити фінансову звітність у форматі iXBRL можна за допомогою спеціального програмного забезпечення. Таке програмне забезпечення компанія може або розробити сама, або скористатися вже розробленими програмними продуктами. Такими продуктами в Україні є програмний продукт Проекту USAID Трансформація фінансового сектору USAID – FST, програмні продукти компанії CaseWare, М.Е.Дос та інші.

Таксономія у форматі UA XBRL МСФЗ є адаптованою для подання звітності в Україні. Існує два напрями української таксономії UA XBRL МСФЗ: загальна Таксономія (General Taxonomy); Таксономія для банківського та страхового секторів (Insurance Taxonomy).

Таксономія UA XBRL МСФЗ затверджується та оприлюднюється Мінфіном, а також адаптована до особливостей складання фінансової звітності в Україні і включає у себе звіт аудитора і звіт про управління. Таксономія UA XBRL МСФЗ надає можливість вибрати один із двох варіантів складання фінансової звітності для суб’єктів господарювання (за винятком банків), а саме:

– фінансову звітність, яка містить Звіт про фінансовий стан, складений згідно з розподілом активів та зобов’язань на поточні/непоточні разом із іншими звітами та примітками (General Taxonomy – 210–310);

– фінансову звітність, яка містить Звіт про фінансовий стан, складений у порядку ліквідності разом із іншими звітами та примітками (General Taxonomy – 220–320) [3, 8].

Алгоритм підготовки до переходу на звітування у XBRL складається з таких кроків: 1) моніторинг власних можливостей підприємства, пов’язаних із використанням формату XBRL для складання звітності; 2) визначення співвідношення між даними інформаційних систем із можливостями розширеної таксономії UA XBRL МСФЗ; 3) валідація XBRL.

Українські сервіси обліку та звітності суб’єктів господарювання:

Отримання електронного цифрового підпису та сертифікатів ключів – <https://czo.gov.ua/ca-registry>

Електронний кабінет платника податків – <https://cabinet.tax.gov.ua/>

“Спеціалізоване клієнтське програмне забезпечення для формування та подання звітності до “Єдиного вікна подання електронної звітності””

Єдине вікно подання електронної звітності
ReporTax – <https://reportax.com.ua/>

ReporTax – бот-бухгалтер підприємця
LigaReport – <https://report.ligazakon.net/>

Приват24 для Бізнесу –

<https://privatbank.ua/business/elektronnyje-otcheti>

iFin – <https://www.ifin.ua/>

Taxer – <https://taxer.ua/uk/>

Арт-Звіт – <https://art-zvit.com.ua/>

“М.Е.Дос” (поширене українське програмне забезпечення для подання звітності до контролюю-

чих органів та обміну юридично значущими первинними документами між контрагентами в електронному вигляді)

СОТА у модульному складі:

- Модуль “Звітність”
- Модуль “Облік ПДВ”
- Модуль “Облік акцизного податку”

- Соната (популярна програма для електронної звітності, яка дозволяє звітуватись до Державної податкової служби, ФСС, Держстату).

- Сервіс “FREDO Звіт” інтегрований із системними програмами подачі бухгалтерської звітності в електронному варіанті в державні фіскальні служби та інші контролюючі органи.

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямі. Цифрова економіка досліджує структуру ринку знань, інформаційних компонентів і комплексів, а також економічні процеси, пов’язані з використанням інформаційних ресурсів, у якій: досліджуються нові можливості нормативного управління з використанням попередньо сформованих інформаційних ресурсів та інформаційного управління; здійснюються процеси моделювання й вибору раціональних схем обміну та взаємного заміщення інформаційних і економічних ресурсів; аналізуються можливості й поведінка виробника інформаційних ресурсів та їх корисність для споживання; організуються взаємопов’язані процеси раціонального поєднання натурального, експертного та математичного моделювання проблемних ситуацій.

Отже, цифрова трансформація економіки України повинна базуватися на новітніх можливостях:

- базис на цифрові інформаційні технології (в т.ч. електронного документування інформації та адміністрування звітності);
- мережева архітектура і цифрова комунікація;
- цифрова форма представлення об’єктів;
- віртуалізація цифрових технологій роботи з об’єктами;
- орієнтація на знання, представлені в цифровому вигляді;
- інноваційна рушійна сила розвитку;
- інтеграція і глобалізація за рахунок стандартизованої форми цифрових об’єктів;
- конвергенція і висока динаміка змін;
- трансформація всіх видів діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Головацька С. І. Системи електронного обліку і звітності підприємств: актуальні аспекти. *Підприємництво і торгівля* : збірник наукових праць / редакц. кол.: Куцик П. О., Семак Б. Б. та ін. Львів : Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2021. Вип. 32. С. 11-16.
2. Джусов О. А., Апальков С. С. Цифрова економіка: структурні зрушення на міжнародному ринку капіталу. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/article/view/3058/2746.

3. Застосування XBRL: що потрібно знати про новий стандарт звітування та як це працює у світі. *Бухгалтер&Закон*. No 37-38. URL: https://bz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/BZ011883.

4. Краус Н. М., Голобородько О. П., Краус К. М. Цифрова економіка: тренди та перспективи авангардного характеру розвитку. *Ефективна економіка*. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2018/8.pdf.

5. Козлов В. В., Томашевська Т. В., Кузнєцов М. І. Цифрова економіка: передумови та перспективи. *Стратегія розвитку України: фінансово-економічний та гуманітарний аспекти* : матер. VII Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 16 жовтня 2020 р. Київ : НАСОА, 2020. С. 303-307. URL: http://194.44.12.92:8080/jspui/bitstream/123456789/5234/1/10-11-Збірник%202020_0311-0315.pdf.

6. Кіреєв Д. Б. Розвиток цифрової економіки як елемент стратегії суспільного розвитку в Україні. *Вчені записки ТНУ ім. В.І. Вернадського*. Серія : Державне управління. 2019. Том 30(69). № 1. С. 38-44.

7. Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 р. № 67-р. URL: <https://minfin.com.ua/ua/2018/01/17/31946820/>.

8. Наказ Міністерства фінансів України “Про затвердження перекладу таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами фінансової звітності” від 25 жовтня 2019 року № 452.

9. Про електронні документи та електронний документообіг. Закон України № 851 від 30.06.2021. URL: <http://www.zakon1.rada.gov.ua>.

10. Податковий кодекс України: Кодекс України від 2 грудня 2010 року No 2755 - VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

11. Розвиток електронних послуг. Урядовий портал: веб-сайт. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/diyalnist/reformi/efektivne-vryaduvannya/rozvitok-elektronnih-poslug>.

12. Розпорядження Кабінету Міністрів України “Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації”. Урядовий портал: веб-сайт. 17.01.2018. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-shvalennya-konceptiyi-rozvitku-cifrovoyi-ekonomiki-ta-suspilstva-ukrayini-na-20182020-roki-ta-zatverdzhennya-planu-zahodiv-shodo-yiyi-realizaciyi>.

REFERENCES

1. Holovats'ka, S. I. (2021), Systemy elektronnoho obliku i zvitnosti pidpriemstv: aktual'ni aspekty, *Pidpriemnytstvo i torhivlia* : zbirnyk naukovykh prats' / redakts. kol.: Kutsyk P. O., Semak B. B. ta in., Vydavnytstvo L'vivs'koho torhovel'no-ekonomichnoho universytetu, L'viv, vyp. 32, s. 11-16.
2. Dzhusov, O. A. and Apal'kov, S. S. Tsyfrova ekonomika: strukturni zrushennia na mizhnarodnomu rynku kapitalu, available at: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/article/view/3058/2746.

3. Zastosuvannia XBRL: scho potribno znaty pro novyj standart zvituvannia ta iak tse pratsiuie u sviti. Bukhhalter&Zakon. No 37-38, available at: https://bz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/BZ011883.

4. Kraus, N. M. Holoborod'ko, O. P. and Kraus, K. M. Tsyfrova ekonomika: trendy ta perspektyvy avanhardnoho kharakteru rozvytku, *Efektivna ekonomika*, available at: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2018/8.pdf.

5. Kozlov, V. V. Tomashevs'ka, T. V. and Kuznietsov, M. I. (2020), Tsyfrova ekonomika: peredumovy ta perspektyvy, *Stratehiiia rozvytku Ukrainy: finansovo-ekonomichnyj ta humanitarnyj aspekty* : mater. VII Mizhnar. nauk.-prakt. konf., m. Kyiv, 16 zhovtnia 2020 r., NASOA, Kyiv, s. 303-307, available at: http://194.44.12.92:8080/jspui/bitstream/123456789/5234/1/10-11-Zbirnyk%202020_0311-0315.pdf.

6. Kirieiev, D. B. (2019), Rozvytok tsyfrovoy ekonomiky iak element stratehii suspil'noho rozvytku v Ukraini, *Vcheni zapysky TNU im. V.I. Vernads'koho. Seriia* : Derzhavne upravlinnia., Tom 30(69), № 1, s. 38-44.

7. Kontseptsiiia rozvytku tsyfrovoy ekonomiky ta suspil'stva Ukrainy na 2018-2020 roky. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 17 sichnia 2018 r. № 67-r, available at: <https://minfin.com.ua/ua/2018/01/17/31946820/>.

8. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy "Pro zatverdzhennia perekladu taksonomii finansovoi zvitnosti za mizhnarodnymy standartamy finansovoi zvitnosti" vid 25 zhovtnia 2019 roku № 452.

9. Pro elektronni dokumenty ta elektronnyj dokumentoobih. Zakon Ukrainy № 851 vid 30.06.2021, available at: <http://www.zakon1.rada.gov.ua>.

10. Podatkovyj kodeks Ukrainy: Kodeks Ukrainy vid 2 hrudnia 2010 roku No 2755 – VI, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

11. Rozvytok elektronnykh posluh. Uriadovyj portal: veb-sajt, available at: <https://www.kmu.gov.ua/ua/diyalnist/reformi/efektivne-vryaduvannya/rozvitok-elektronnih-poslug>.

12. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy "Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku tsyfrovoy ekonomiky ta suspil'stva Ukrainy na 2018-2020 roky ta zatverdzhennia planu zakhodiv schodo ii realizatsii". Uriadovyj portal: veb-sajt. 17.01.2018, available at: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-shvalennya-koncepciyi-rozvitku-cifrovoyi-ekonomiki-ta-suspilstva-ukrayini-na-20182020-roki-ta-zatverdzhennya-planu-zahodiv-shodo-yiyi-realizaciyi>.

Стаття надійшла до редакції 27 листопада 2022 року